

Szerkesztőség és kiadó hivatal
Piacz. SIMONFFY-ház a város-
házával szemben.

HIRDETMÉNYEK.

Előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok,
valamint a lap szellemi részét illető
minden közlemények ide intézendők

Bérmentetlen levelek csak ismert kezektől
fogadtnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVÜ PÁRT KOZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:

Hellyben házhöz hordva vagy vidékre postá-
kúldve:
Egész évre 10 ft —
Félévre 5 ft —
Negyedévre 2 ft 50 —
Egy hóra 1 ft —

Hirdetési díj:

Öt-hasábsopetisorszori beiktatásáért 5 kr.
Helygördj minden hirdetésért külön 30 kr
Nyiltér 4 hasábsopetisorszori 20 kr.

X. évfolyam. 1883.

Debreczen. Szerda, július 18.

157. szám.

Debreczen, jul. 18.

(—) Van nekünk egy intézményünk, mely nemcsak az állami felügyeletet nélkülözi, hanem nélkülözi azt, a mi nélkül nagy áldozatok árán állhat fenn — az úgynevezett „nép” rokonszenvét is. Ez az intézmény a tűzoltói intézmény.

Hogy mi okozza ennek népszerűtlenségét, azt nehezen lehetne megmagyarázni, ha csak nem az, hogy ez a népi intézmény minden újítás ellen, határozottan ellenszenvvel szokott viselkedni. Ez az ellenszenv okozza aztán, hogy az ország legtöbb vidékén nem tud lábra kapni, mert sok helyen a hol megpróbálkoznak is vele, a közöny és ellenszenv megzsidbasztja működését. — nem tud terjeszkedni, annál fogva nem képes fejlődni.

Es alig mulik el nap, hogy valami szerencsétlenség híre ne érkezzék. Liptó-Szent-Miklós porrá égett, a virágzó város most már csak romhalma, melynek hamui még eddig ki sem puhatolható számu emberéletet is elfedtek; özvegyek és árvák sirnak a pusztulás bizonyos képe felett, egy élet szerzeménye, egy élet boldogsága menthetlenül elveszett.

Es e roppant szerencsétlenségnek legfőbb oka, tűzoltói egyesület hiánya, sőt tűzoltói szerek teljes használhatatlansága volt. Vétkes mulasztás a városi előjárók részéről egyfelől, másfelől végzetes hanyagsága magának a közönségnek, azért mert nem alakított már régen egy tűzoltói egyesületet, melynek segítségével, rendszeres működése és bátorsága megakadályozta volna most azt az óriás szerencsétlenséget.

Hát ott bizony még az ősi állapot uralkodott, melyben jelszó volt hogy: „nem ujtunk.” Annál fogva nem csak egyet-éket nem ujtottak, de még az eljártak el ne odázhassák a dolgot, sőt ott, a hol nagy ügygyel-bajjal megszerették is, oly kevés gondot fordítottak rá, hogy ma már használhatatlanná vált az egész felszerelés. Nem egy-két községről szólunk csupán, hanem a községek tulnyomó számáról. Közvetlen szomszédságunkban is van egy népes város

Azonban ez még mindég csak pium dicsőség, dacára annak, hogy naponként merülnek fel események, melyek mellett szólnak annak, hogy az állam tegye rá kezét ez ügyre.

Természetes, mindjárt az merül fel, hogy ez roppant költséget igényel az állam részéről. Bocsnátot kérünk, de mi kénytelenek vagyunk ezt a hangoztatott állítást kétségbe vonni, mert szerintünk az országos tűzoltói intézmény az államtól nem annyira költséget, mint inkább erkölcsi támogatást igényel. Es igényli azt, miszerint mondja ki az állam, hogy mindazon helyiségekben, falvakban, városokban, a melyekben még tűzoltói egyesületek nem léteznek, azok haladéktalanul megalakítandók.

S hogy ezt az új egyesület ki vezethetné, ki tanítaná a szakismeretekre, hát erre is lehet találni módot.

Tudjuk, hogy kormányi intézkedés folytán évenként kötelessége minden tanítónak furnatufolyamra jelentkezni, és pepig rendszerint állami segély mellett.

Hát csak azt kellene kimondani, miszerint a torna tanfolyam terjeszkedjék ki a tűzoltói gyakorlatokra is, és különösen a gépkezelés és azok javítási módját, a rendszeres működés mikéntjét taníthatná le. Ez volna a legjobb alkalom arra nézve, hogy a tűzoltói egyesületek részére vezetőik képeztessenek ki.

A mi azt illeti, hogy a szegényebb községek nem képesek beszerezni a szükséges eszközöket, erre csak az a megjelzésünk, hogy régen van már felsőbb rendelet kibocsátva, miszerint minden község szerzesen be tűzoltói szereket, sőt több gyáross ajánlatot is tett, hogy azokat apró törlesztésekre kiszolgáltassa. De nem volt meg a kellő felügyelet, hogy az előjárók el ne odázhassák a dolgot, sőt ott, a hol nagy ügygyel-bajjal megszerették is, oly kevés gondot fordítottak rá, hogy ma már használhatatlanná vált az egész felszerelés. Nem egy-két községről szólunk csupán, hanem a községek tulnyomó számáról. Közvetlen szomszédságunkban is van egy népes város

mely csak nem régen is rendezett tanácsos bir; tessék megnézni mint gondozzák ott a tűzoltói szereket. Kint van a piac kellő közepén mind a két feckendő szabad ég alatt, télen nyáron egyaránt, nap heve utcaszirtja, eső veri, hó befújja, minden utca gyermek egyet ránt rajta. És aztán csodálkoznak ha nem lehet hasznát venni. S a mi legsajnosabb, ezt nem látja meg a „vármegye szeme” sem, pedig mellette megven el sokszor.

Hát az ilyen visszás állapotot meg kell szüntetni, vetközze le először is a hatóság a közönyt, de vetkezesse le az egyes községekkel is. Ha szép szó nem használ, alkalmazzon kellő szigor, mert régi dolog az, hogy a magyar embert még a maga hasznára is hottal kell hajtani.

Gróf Széchenyi jön...

A földmívelés ipar s kereskedelem ügyi miniszter városunk vendége lesz e héten.

Ki ne örvendene annak ha ily magas állásu egyén szerencsétlenül becses látogatásával szerény falainkat?

Bizonyára ugy a földmívelők, gazdászok, iparosok, mint a kereskedők örvendeni fognak ezen.

Es méltán. Magyarország földmívelés, ipar s kereskedelem ügyi minisztere megérdemli azt.

Itt fog ő köztünk lenni, pár napig minélnek mondhatjuk őt, hisz ugy is ritkán van szerencsénk nekünk Debreczenieknek az egyes szakminiszterekkel.

Pedig mi is megérdemlénk ha olykor olykor ide betekintenek azok, kik hivatalva vannak országunk jólétét munkálni s elősegelni.

Debreczen városa és Hajdúmegeye főbbjei készülnek a magas vendéget ünnepélyesen fogadni.

II.

Az ifju iparoskör ma délután már szinte gyűlésezik e tárgybán. — Testületek, és egyesek örömmel várják gróf. Széchenyi Pált. — Miért is ne? hisz maga a név, már ma-

gában véve is, oly annyira rokonszenves, oly annyira vonzó.

Seregeljünk azért mindannyian az ünnepélyes fogadtatáshoz és félre téve minden pártszínezetet, legyünk egyek s érezzünk együtt ama közeli napon midőn gróf Széchenyi megjövend.

Várjuk és tárt karokkal fogadjuk s üdvözöljük őt.

Öltsön városunk ünnepélyes színt ama nem mindennapi napon.

Adjuk meg a tartozó tiszteletet miniszterünknek, — ugy bizton remélhetjük, hogy ő is viszonzozza a jóakaratot.

Polgártársak! közel az idő, pár nap még és gróf Széchenyi jó!

Hozza az ég mielőbb.

Vadon Sándor.

A kholera.

A legújabb jelentések szerint a kholera már Kairóban is mutatkozik.

Az angol kormány nevében Fitzmaurice hivatalosan bejelentette a képviselőházban, hogy Kairóban 3—4 oly betegség eset fordult elő, melyeknek tünetei choleraéra engednek következtetni. A Kairóban levő angol csapatok egészségi állapota jó, mindamellett intézkedések tettek, hogy a csapatok szükség esetén táborba vonulhassanak. — Malet jelentése szerint, 7 európai orvos küldetett a megfertőzött vidékekre.

Július 18-án több angol ezredhez tartozó csapat Heluanba fog menni, hogy ott tabort üssenek, ha esetleg elhatározatnék, hogy az angol csapatok Kairót elhagyják.

Damietteből megnyugtatóbb hírek érkeznek. Legutóbb 39 egyén halt meg s a betegség legtöbb esetben kedvező lefolyást vesz, csak azon körülmény sajnálatos, hogy nincsen elég orvos. Mansurah város sorsa, melyben a kholera még mindig nagy mérvben pusztít, általános nagy részvétet kelt, a betegség itt igen gonosz természetű, gyorsan kioltja az életet. — A mai hivatalos jelentés szerint a járványnak ismét 56 élet esett áldozatul. Hivatalos oldalról jelentik, hogy az utóbbi időben kizárólag azon városrésze szorítottok, a mely a Nilus jobb partja közelében terül el. A többi helyiségekben, Port-Saidban, Szuezben a járvány már megszünt, ellenben Menzalehben és Szamaundban a ragály igen erősen lép fel; — halálcetek száma a legutóbbi jelentések szerint nazonkint 15 Alexandriában ma egy ko-

zott visszatartásról abban az esetben, ha Toghur és Danil hátamegett oly intézkedéseket tesznek, mely érdekeire ártalmas volna, tehát a mellett, hogy véglegényi és örökös állomását védelmezte, még titkos terveket is kovacsolt, melynek sikerétől mindinkább látta Éba ellenszegülését, Danil gyanuskodását és Toghur ellenséges indulatát, annál biztosabban remélte a csata szerencsés kiemenetét, melytől kényelmes jövője függött. Roppant éleseszséggel kiokoskodta József azt is, hogy miszerint még ellenségeit is felhasználhatja céljainak elérésére, és szüntelen azon fáradozott, hogy őket láthatatlan szálakon vezethesse. Különösen számított ügyeinek elősegítésére ma, a Noéminal való látogatás alkalmával, ennél fogva azon felfedezés, hogy míg ő Déraancourtal beszélgetett, Noémi addig szobájából eltávozott, igen kellemetlen volt rá nézve. Nem sokára kárpótolva lett azonban azon ötlete által, hogy ennek távollétét Éba szobájának megtekintésére fogja felhasználni. A büszke leány ugvis két hét óta tartózkodott ott, telpelöve és elmélkedve; mily közel volt azon gyauhoz, hogy elzárkózottságának helye talán felfedezheti hangulatának és tevékenységének nyomait.

A tett villámgyorsasággal követte a megfontolást; Wardán, mielőtt egy percz elmúlt volna, már Éba szobájában állott.

Mióta e természet Éba lakta, még nem lépte azt át, ennél fogva idegenszerű pillantást vetett a nagy helyiség fényűző, de mégis komoly berendezésére. Képek és szobrok nem diszítik a falakat; a könyvszekrények sötét kötési és tudományos kinézésű könyveket tartalmaztak s egy néhány ásvány-

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczaja.

SZIV NÉLKÜL.

Regény.
Írta: ERNSTO;
fordította: V. G.
(Folytatás.)

„Nem fogod fel, hogy azon végzeteljes reggelen, az események sokkal gyorsabban követték egymást, mintsem azoknak hatására előre számolhattam volna?”

— Igen fel fogom, — felelé Éba. — de számítás helyett nem tudtál érezni.

— Mióta lettél ily érzékeny? — kérdé Danil egy gyors, gyanus tekintettel.

Éba felpirul s szemeit lesütötte. Aztán szerényen mondá: Nem régóta azt tudom, magam is. De ezen változást, a világon semmiért sem adnám. Mióta felháborodást tudok érezni a rosszért, azóta tudok lelkesülni a jóért!

— Kilencz kilencz perczent ostobaság — mondá Danil. Nem sok hiányzik, hogy Noémivel közös véleményed legyen és bukásodat egészséges emberi értelemnek tulajdoníthod. Merem remélni, hogy ezen hirteleni képzelgésben nem rejlik valami rosszabb.

— Mit értesz ezalatt — kérdé Éba csodálkozva.

— Ha tudni akarod, — felelé élesen. — ugy vedd figyelembe, hogy egy szívbeli tévedésnél nem lesznek elnéző. En csak alapos váltókat teszek előnybe.

— Ilyesmitől nem kell tartanod, — mondá a fiatal leány rövid szünet után. „Az

erkölcsi felháborodást mely arra kényszerít, hogy a Toghurral való egybekelést, mint meggyalázót visszautasítsam, nem önző érzelmim elpalástolására használom fel. Ha már lelkiismeretben többem is vagyok, de szív nélkülinek még mindig nevezhetem magam, ahol egy férfi iránt való szerelemről van szó.”

Danil nem felelt mert Éba komoly szemek, tiszta, hideg tekintete, biztosítékát megerősíteni látszott. Kevés idő múlva folytatá beszédét: Ráállasz azon tervre, melyet veled levelemben közlöttem, hogy ezáltal megédesítsd lemondásomat Toghur előtt? Az ékszerekre nem sokat adok.

— Azt hiszem is, — felelé nyersen, De én jobban meg tudom becsülni a drága kövek értékét. Azon reggel, Toghur önként ajánlá fel nekem a 200,000 francot, hogy unokaöcse gyanusításával felhagyjak. En szavamart tartottam, a pénz az enyém.

— Azonban azt is kilátásba helyezte, hogy Wardán még vöd is lehet, jegyzé meg Éba győztesen.

— Az is lett volna, ha az öreg maga nem gondolt házasságra.

— Te vetted rá, kiáltá Éba szemrehányó hangon.

— Mindegy, — visszafizetésről szó sem lehet. Ha valakinek vesztességet kell szenvedni, ugy viselje ő, nem én! De minden jól lett volna elrendezve, ha a te mákacsságod Éba.

— Nem tehettek másként, mondá szilárdul. És nem elég az, hogy én vonakodom Toghurral egybekelni, hanem lelkiismeretem, kívánja, hogy téged megkérjelek, miszerint Verdiernének és Blancának adassál igazságot, mielőtt kényszerítve lennél reá.

leraeset sem fordult elő. Amennyire lehet-
séges a betegség áldozatainak számát meg-
állapítani, a járvány 22 napi pusztítása alatt
Egyiptomban 3649 életet oltott ki.

Az angol-francia viszály.

A madagaskari eseményekről most már
a francia külügyminiszter Challeme-
Lacour is nyilatkozott a képviselőházban.
A francia külügyminiszter nyilatko-
zata szerint a dolog így állt:

Pierre admirális parancsot kapott, hogy
a Madagascar nyugoti partján a hovák által
jogtalanul állított őrségeket távolítsa el és
szállja meg Tamatovet, ha a hova kormány
visszautasítaná a francia kormány javasla-
tait. Pierre admirális, miután teljesítette
föladatának első részét, megszálta Tamata-
vet és kihirdette az ostromállapotot. A
Londonból érkezett tudósítások szerint Pierre
admirális elfogatta az angol consulatost
titkárát. Azután pedig sürgette az angol consult,
hogy távozzék és az angol consul meghalt.
Pierre admirális végre az egyik angol hajónak
a szárazfölddel való közlekedését elzárta.

Mikor az angol nagykövet közölte a
francia kormánynyal ezt a sürgőnyt, az
utóbbi sietett teljes tudósítást kapni Pierre
admiráliról. Junius 26-án kelt sürgöny jele-
nti, hogy Pierre — két jelentéktelen támadást
viszszavart — és részleteket közöl a hely-
zetről. — Pierre admirális oly tiszt, a ki-
nek okossága egyenlő, bátorságával. —
Az bizonyos, hogy lépéseit igazolják a kö-
rülmények és hogy a nyert utasításokhoz ra-
gazkodott, a melyek úgy szólnak, hogy a
legnagyobb gondal kímélje Anglia érzékeny-
ségét és minden esetről tudósítsa kormányát.
Hallgatását bizonyos tekintetben az magya-
rázza, hogy nem küldhetett hajót sürgönyök
továbbítása végett. Kevésbé ismert és roz-
szul értelmezett tények nem zavarhatják
meg Angliával való viszonyunkat. A Parla-
mentben tett nyilatkozatok igen mérsékelt-
ek és udvariasak. Ha tehát nagyobb hiba
vagy félreértés történt volna, a melynél a
szenvetély is játszott szerepet a kormány
nem késne teljesíteni azt a kötelességet, a
melyet az igazság és az ország érdeke kö-
vetel tőle.

Helyszíni szemle Tisza- Eszláron.

Nyiregyháza július 18. (Ered. távirat,
é. d. e. 8 óra 40 d.) A helyszíni szemle
Tisza-Eszláron tegnap megtartott. T. Esz-
lár talán fennállása óta sohasem látott még
annyi uri nadrágos embert, mint tegnap,
midőn kocsit után kocsit robotgott, s a kivu-
nuló csoportok egész karavánt képeztek. —
Tisza-Eszlár lakossága úgy látszik, értesítve
volt a nagy napról, mert a híres zsidótemp-
lom előtt csoportok képződtek. Leginkább
asszonyokból, mert a paraszt ember a mezei
munkával van elfoglalva.

Kora reggel hat órakor indultunk Nyi-
regházáról. Nagy eső után, viharos szél fújt,
s a zord idő kellemetlenné tette az utazást.
Móricz Henter mellett vitetett ki egy
kis csinos kocsin. Apja az öreg Scharf egy
félórával később két szuronyos börtönőr kísé-
retében.

A fiu szülővárosát már egy éve nem
látta, midőn meglátta szétrombolt lakóházú-

gyűjteményt, ethnographiai nevezetességeket
és vegyinti készülékeket, melyek bizonyíták
lakójuk sajátosságát. Ha bár nem épen
rendelenség uralkodott a szobában, József
mégis észre vette a kihuzgált könyvekről,
körösörül kinyitott ajtókról és fűkökről, hogy
utója fele a tulajdonos ezen különféle
tárgyakban keresett inkább, mint talált szó-
rakozást. Valószínűleg ezen helyről ment ki
Éba a terrassra friss levegőt szívn. Midőn
József a szerényen áthajlott, szeméit egy
vakító fény érte, s egy gyors sóvár tekinte-
tet vetett a gyémánt pompára, mely előtte
bíbor alapon feküdt. Ezután a csábító kövek
tömkelegéből egy Éba vonásaival beirt lapra
eröltetést látását, mely összehajta volt azokra
téve. Egy fogsággal bontá szét azt.

Fakósápadtság borította ennek átölva-
sáskor Wardán homlokát: Toghur és Dani-
l játékba világosan volt szeméi elé tárva,
de egyézt ennek be nem következtetése is;
mert bár Éba ezen levélben szabadon és
leleplezetlenül beszél is azon megvetésről,
milyennel a tolvaj József iránt viseltetik és
melyben Danilt szorongatja, hogy zárja el
előtte házát ép oly határozottan utasítja
vissza az álnok Toghurt, kinek igényeit, az
értékes örökségi ékszerek árán akarja meg-
váltani.

Wardán sokkal inkább ösmerte a ban-
kárt, mintsem ez az utóbbi követelésnek en-
gedne, de az előbbre, a József száműzetésére
a házi béke kedvéért ráállana talán, kétség
kívül, kiváltha Toghur is rajta lesz, hogy
unokaöccsével szakítson. A nehézségek Ward-
dán mentő tervére akkor növekednének csak
ha egyszer a Danil házatól eltávolították;
tehát attól függ, hogy más egyéb menekü-
lésről lemondva, ezt ragadja meg. Szeren-

kat, s mellette az elpusztított isten házát,
nem indult meg, hanem közönnnyel mondta:
„Majd jő les az állásnak.“ Az öreg
Scharf ellenben nem foghatott el egy szen-
vedélyes kifakadást: „Szeretném, — mondá,
a belső részét úgy megrongálni annak, a ki
ilyen rongálást vitt végbe az isten házán.“
— Mert valóban a templom belseje idegrázó
képet nyújt. Szétdulva, rombolva, törve min-
den. Heumann szemrehányólag szölt az el-
nököknek:

— Itt bizony, Nagyságos uram, nem le-
het azt mondani, hogy a pusztulásnak nyoma
sincs?

Elnökök: Hát ki mondja azt?
Heumann: A vizsgálati jegyző-
könyv!

Elnökök: Akkor még nem volt. Azóta
romboltak!

A ki egyszer megtekintette a templo-
mot és környékét, annak egyszerre felesle-
gessé fog válni minden tanu kihallgatás, véd-
beszéd sat. — egy pillanat alatt tisztába
jön azzal, hogy az egész gyilkolási dolog
örült egy képzelet. S ma már erről minden
higgadt gondolkodásu művelt ember meg-
van győződve. A templomban nyitott alacsony
ablaknál nem gyilkolhatnak embert fényes
nappal, midőn 15—20 lépésnyire minden ol-
daltól körül van véve lakházakkal, s a hely
valósággal göczpontja a három falnak, a hol
folyton járnak kelnek.

A törvényszék felhívására az öreg Scharf
a templom keskeny s három öl hosszú elő-
pitvarát berendezte aként, mint az annak
idején berendezte volt. Hosszában az ajtóval
szemben állították a kétméternyi hosszúságú
asztalt, melytől a falhoz támaszkodva mind-
két oldalán pad vonult végig. Régi helyére
felállították a pléh kályhát, — a szomszéd-
ból hozattak egy virágos szilkét, és két ese-
ríp tányért. — Móriczhoz ezután különböző
kérdések intéztek, de ez most zavarral,
tétovázással, himezve-hámozva felelt, s most
már semmit sem tudott elég jól. Az asztal
előtt 144 cmt. hosszúságra összehajtottak
egy pokrócot s azt a földön az asztal előtt
szemben a kulcslyukkal elhelyezték. Ez ké-
pezte volna Eszter fekhelyét a gyilkolásnál.

Seyfert (Móriczhoz) A feje merre fe-
kült, az ajtó fele, vagy asztal fele, — tehát
hanyat? — szembe a kulcslyukkal, vagy
háttal?

Móricz: (próbálgatja) A feje a kulcs-
lyuk felé volt.

Seyfert egy negyed órával később
megjegyezte, hogy e kérdést azért tette, mert
a fiu a törvényszék előtt azt mondta, hogy a
leány feje szemben volt a kulcslyukkal s ő
jól a szemé közé nézhetett. — Különbőn Mó-
ricz egy későbbi eclatáns felsülése után
Seyfert azt is megjegyezte nem ugyan
a törvényszék előtt, de a környezetének, hogy
mindjárt ezen kellett volna kezdeni s
akkor nem tartott volna a tárgyalás öt
hétig.

Nyiregyháza jul. 18. (Ered. távirat é.
kezett d. e. 9 óra 10.) A templom előpitvarát
Móricz megtekintvén ismételve, de nem teljes

esére minden készüllet meg volt téve, még
csak az álarcos kirándulásig kellett elhatá-
rozni Danilnak a száműzést, hogy ezen se-
gitve legyen. Wardán jól tudta, hogy a
bankár azért nem szakított vele végképen,
mert tekintélyes pénzösszeg birtokában hí-
vé; arra is épített a fiatal ember, midőn
Danil vádjára fenyegetéssel felelt, hogy arab
tartomány törvényénél, melytől a syriaiak
is függnek, s a hol a megvesztegetések bá-
rán terjednek, a bankár ellen rágalmozó vá-
dat emelhet. Fődolag most tehát az volt,
hogy azon tekintélyes állást fentartsa, melyet
eddig Alexandria legdrágább vendéglőjében
való tartózkodással és egyéb felléptével,
Danillal szembe mutatott.

Még mindég melyen gondolkozott ezen
elkerülhetlenségek felett, midőn a kis esi-
galépsők felől, léptek nesze hangzott. Any-
nyi ideje még volt, hogy a papirt a szek-
rénybe visszalökte és kezébe egy könyvet
vegyen, midőn Danil a szobába lépett és őt
gyanus tekintettel méregette.

— Mit akar ön itt Wardán? —
— Ébára vártam, — felelé József erőlt-
tetett vakmerőséggel.

— Nem találok illonek, hogy ön ezt az
ő szobájában teszi. Ne feledje, hogy előbbi
nyomai leányomra megletek nehezítve.
— Egy rágalmozó gyanus miatt, melyet
bátyám saját hasznát leső okoktól üsztökélve
talált ki, — felelé József keserűen. — De
örizkedjék ezen gyanus ürügyül használni,
hogy ezáltal Ebától elválasszon! Mert oly
kevessé türöm el öntől, mint Toghurtól,
hogy becsületesemet megsértse. A törvény
ítélje meg, hogy örökségemből kitagadhat-
nak-e, és a házassági ígéretről megfoszthat-
nak-e engem? —

biztonsággal mutogatta meg, hogy hol történt
a gyilkosság, hogyan fogták fel a vért, hogy
öltöztették fel a leányt.

Az öreg Scharf nagy sohajtva szólal
meg egyik szegletből: „Azt tudtam fiam, hogy
már megokosodtál azóta, de látom, hogy bol-
ond vagy, a tanítóddal együtt.“ — Scharft
lepiszegették; a fiu hallgatott.

Szeyffert. Levetköztették Eszter, a ru-
hát az asztalra tették. Hát az inget?

Móricz. Az ing rajta maradt.

Szeyffert. Milyen hosszú volt?

Móricz. (mutatja a bokáját) Leérhetett
idáig!

Friedman. Nem lett véres azután?

Móricz. A felső szeglete egy kicsit!
Heuman. Eddig ezt se tudta?

Ezután levették az ajtó zárjáról a pe-
csétet, s szabaddá tették a kulcslyukot. Mi-
előtt Móricz benézett volna rajta, kérdezték
tőle, hogy miként nézett be rajta. — Kicsit
meghajolva! mondá Móricz.

Bellő az Eszter megöletését játszó.
Friedmann ügyvéd vezetése alatt, a bírósági
tagok közreműködésével elrendezték, s aztán
meghagyatott Móricznak, hogy nézzen be a
kulcslyukon.

Az ajtó zárja oly alacsonyan volt,
hogy Móricznak le kellett térdel-
ni, ráulni a czipője sarkára
s a derekát még így is jól meg-
hajtani. A közönség óriási derűtségbe
tört ki.

Megkérdezték tőle, hogy így nézett-e?
Roppant zavarba jött!

— Nem, — nem mondja aztán Móricz
— mert azóta leszült az ajtó, a küszöb pe-
dig sülyedt, mert a föld kemény. —

Ezt a bamba feleletet szerencsére hely-
rehozta Henter, a ki készséggel nyújtott
felvilágosítást, hogy a fiu tavaly óta egy
egész fejjel megnőtt.

E kis intermezzo után megkezdődött
bent Eszter megöletésének lejátszása.

Móricz látta megöletést, egyebet
semmit. —

Abból, hogy a körülállók mit csinál-
tak, hogyan merték a vért a szilkébe, sat.
semmit sem látott, mert a kulcslyukon 65
cmetm. szélességnyi téren történeteket láthatna
csak, a mi kívül esett ezen a láthatáron, te-
hát a mi nem egy színvonalban történt a
kulcslyukkal, abból nem tudott kivenni
semmit.

Az eredménye tehát a helyszíni szem-
lének megvolt, talán nincs egészen igaza
Eötvösnek ki ezt teljesen feleslegesnek tar-
totta s ép azért bárha kijött is Eszlárra, de
azért nem nézte végig a szemlé.

Nyiregyháza július 18. (Ered. távirat
é. d. e. 11 óra.) Az öreg Scharf míg fia
kulcslyukon benézett, hogy a körülállókát
állításának abszurdításáról meggyőzze, addig
a szomszédokkal bocsátkozott szoba, s elér-
kezve beszélgetett feleségével. Sirva
fakadt, mikor szétrombolt házi tüzhelyénél
hitvesét a szabad ég alatt ismét átölel-
hette.

A szomszédok különben szivesek vol-

— Ön tudhatja, hogy a perlekedés a
tartományban, rengeteg pénzbe kerül —
jegyzé meg Danil gunyosan.

— Bizonyára, s én elhatároztam, hogy
azon gazdag eszközt, melyet a sors kegye-
sen ölembe vetett, nem fogom kimélni.

— Kedves Wardán — mondá Danil
kicsinylőleg — Ön még mind ez ideig adós
nekem, azon nyert szerencse bebizonyításá-
val. De az nem tesz semmit, minthogy egy
másrésről nem sokára tudomásomra fog
jutni, hogy arról magamat véleményét alkot-
hassak.

József elsápadt, de magát összeszedve
indulatosan felelé: „Ön kémeget tart? Per-
sze, ha egy Déraucourt van a háznál.

— Mit akar ön ezen szavakkal kifejezni
kérdé Danil.

— Hogy rendőri kutforrásból értesül-
tem, honnan ön ezen hivatalnokok példány
képét szerezte.

— Nem bánom — felelé a bankár vál-
lat vonva.

— Örizedjek csak — felelé Wardán
gunyosan — hogy a szabad jeggyel ellá-
tott becsületes ember utóljára is gazember-
nek ne bizonyuljon be, ki vagy pénztári le-
veleket, — vagy sziveket lop. Azon bízalom
mellyel ön megajándékozta, nem sokkal
nagyobb a vonalozomnál, melyel ő, leánya
iránt viseltetik.

— Ön leányomat meri rágalmozni! —
kiáltá Danil mérgesen.

— Én egy veszélyre merem önt figyel-
meztetni, mely fenyegeti — felelé József si-
mulékonyan.

— Elég! En itt leányomat kerestem...
— Ugy tehát távozzom. Gondolkezzék a

ak az öreg Scharfhoz, a kiről ott a szín-
helyén beszéltek, hogy embertársaiért baj
esetén, vagy ha tűz ütött ki, gyakran ál-
dozta fel életét.

Nyiregyháza, jul. 18. (Eredeti távirat,
érkezett d. u. 1 óra 15 p.) A mai tárgyalás
a tutajosok kizöztetésének kiderítésével fog-
lalkozott. Kazimir esendlegény elmondja
Csepkanics kizöztetését a legkisebb
részletekig. Vay György esendbiztos min-
dent tagad. Erre aztán Seyffert bemu-
tatat végzéseket, melyek kizöztetésokért ho-
zattak Vay György esendbiztos ellen.

Karancsai szintén tagad, daczára,
hogy vádoltak szembe mondják embertelen
vallatási módszerét.

Tárgyalás tovább folyik.

Nyiregyháza, jul. 18. (Eredeti távirat,
érkezett d. u. 2 óra 45 p.) A szünet után
folytatott Karancsai kihallgatása.

Aztán Juhász József tanu követke-
zik. Ennek vallomása lényegtelen.

Napi hírek.

— Azon t. előfizetőinket kiknek
egy havi előfizetésük lejár, kérjük elő-
fizetéseik mielőbbi megújítására. Meggyő-
ződhetnek, hogy mi sem költséget, sem
áldozatot nem kímélünk, hogy t. előfize-
tőinket, mindenről gyorsan és hiven tu-
dósítsuk. Intézkedtünk, hogy tudósítónk
a rendkívül érdekes védbeszéd-
eket nagy terjedelemben
a napokon, melyeken tar-
tatnak — távirat útján meg-
küldje. Így a véd- és védbeszéd-
eket Debreczenben szintén lapunk útján fog-
ják először olvashatni.

— A ref. egyháztanács holnap az az
19-én délután négy órakor rendkívüli iskola-
széki ülést tart, melynek tárgya lesz, az
árok-utcai segéd leánytanítói állomásra egy-
nek ajánlása.

— A debreczeni kir. gazdasági tan-
intézet gazdaságában a buza próbacseplés
megtörtént, sietek eredményét ezennel tu-
datni. A holdankénti termés átlag 13 hek-
toliter = 1075 kgr., egy hektoliter átlagos
sulya 83 kgr., — a múlt évi átlag volt 1588
liter = 1302 kgr.

— Ö. T. Köszönetnyilvánítás. A debre-
czeni önkéntes tűzoltó egylet örtányját a
kis templom tornyával összekötendő telefon
és tüzelző vezeték költségeire az első ma-
gyar általános biztosító társaság 50 forintot,
a Tisza biztosító társaság 10 forintot adomá-
nyozott, mely nagylelkü adományokért az
egylet nevében hálás köszönetemet nyilvá-
nitom. Debreczen, 1883. július 18. Tikos Ist-
ván egyleti pénztárnok.

— Terveze. A cs. kir. 39-ik gyalog-
ezred zenekara holnap esütörtökön tisz-
rendez a nagyerdőn, következő műsorral:
1. Induló. 2. Nyitány Baliótól. 3. Serenade
keringő Mitrától. 4. Jelenet „Hamlet“ből,
Thomástól. 5. Négyes, Müllertől. 6. Romancé,
„Mignonból“, Thomástól. 7. Polka-mazur
Wilfertől. 8. Egyveleg Trobadourból Ver-
ditől. —

— Köszönetnyilvánítás Mindazon

felett, amit önnek mondtam. Saját érdekében
áll, engem méltányosságban részesíteni.
Ha kutatásai után belesz bizonyítva, hogy
Wardán Józsefnek tehetségében áll, fenyege-
tőseit kivinni, de akkor már késő lesz, neki
elégtelet ajánlani

Ezen kihívó hangon mondott szavak
után, a fiatal ember eltávozott, és Noémi
szobájába indult, hol ennek visszatértét akarta
bevárni.

A bankárral való beszéd, heves indu-
latba hozta, és sebes léptekkel méregette a
tágas termet, miáltal azon gondolkodott, hogy
mit remélhet még, miután Danil tartózkodás
nélkül beösmerte gyanúsítását. Mivel holnap
már, a posta Francziországból megérkezhetik,
Józsefnek a tűz, már körmét égette és min-
denáron sietett ki akarta az álarcos kirán-
dulást, melytől oly sok függött, szándékának
kivitelére. Már többször toppantott a padló-
zatra, míg végre Noémi a legjobb kedvben
lépett szobájába, a tréfas öreg társaságából.

Egy kis leányszerű felkiáltás után, üdvözölte
a fiatal embert saját szentélyében, de ezután
rögtön helyet foglaltatott vele maga mellett,
a szöglet kerevetén, amelyre elpirulva ült le.
— József — hangicsálá, miután a ké-
résnek engedett, — mily jól érzem magam
az ön oldalán! Ön is hasonló érez?

— Bizonyára — és köver kezéhez ka-
pott, hogy azt ajkához vonja, — bizonyára,
én ördögi jól érzem magam az ön oldalán
Noémi! De egészbenvéve unalmas egy tar-
tózkodási hely ez az Alexandria! Nem ta-
lálja e azt kegyed is ugy?

(Folyt. köv.)

tisztelt ismerősein
tett kedves nóm
jelenni s az által m
kegyeskedtek, foga
Springer J ó
a gyászoló szülők
és neje nevében is

— Felhívás.

érdekeben kedves
síteni, ha midőn
fordulunk egy eg-
hogy — tekintve
ját, a közművelőd-
ügy felvirágzása m-
letünk a mennyi
adományozásával
Bárkitől jő-e kegy-
fogad és vesz át
tárnok Széchényi
alatt. Debreczen 18
niel elnök, V a d o

— Eljegyzés

reczenből tegnap j

Cecilia k. a. Zilah

— Katonai z

esütörtökön a nagy

gyalogezred zeneka

rülményre a zenek

— A Szege

József nyug. örnag

zott, mely összeget

nyi hivatalhoz átte

— Jákó-Hod

tüvész dühöngött

gazdasági épület le

ese hogy a gyarló

meg lehetett fékez

— A b-ujfal

egyház kerületi fog

Kálmára adta szá

— A széke

vigalma, melyről a

sített hoztuk, szé

zett. A bevétel egy

kiadás 124 frt 24

lem tehát 110 frt 8

— Kakuk pö

földműves egy kaku

vele mindketten K

tegyék. A rendőrsé

tilos áruzikkelt, a

totta s a felsült ví

volt az egyik pör.

madarász indította

nek kezében a kaku

hogy ennek már nem

az egészből az eset

hezebben, hogy ezt

s mindenki kakukok

— Cholera hi

ban Berettyó-Ujfalu

ugyanis a mezőn, m

szul lett. Ezt az e

vén asszonygot illet

a közönséget meg

kolportálását megak

— Lőtenyész

tása. Mindazon hely

kik a folyó évi Au

reggeli 9 órakor a

endő lőtenyészési ju

sikerült szopos csika

kal, akár 3 éves s k

igérő kanca csikók

tekintetben kitünő n

pályázni akarnak;

kiállítandó lovaik és

hatatlan szükségese

nak, minden díj nél

tány Bogdán Imre

is folyó évi július

a hivatalos órákban

nek. A Hajdu megy

pályázók bemutatand

pedig hasonló bizony

illetékes hatósága ál

július 8.

— A hol nem

prémi csaknem 200

közül 50 éve óta a m

az első halálozási es

é családnak tagja le

— Gyujtogató

káról írják: F. hó

Aradról-Temesvárra

mozdonyról egy lap

...kiról ott a szín-
embertársaiért baj
...ki, gyakran ál-
...
18. (Eredeti távirat,
...A mai tárgyalás
...legkisebb
...biztos min-
...z eiffert bemu-
...kinoztatásokért ho-
...ndbiztos ellen.
...tagad, daczára,
...mondják embertelen
...lyik.
... (Eredeti távirat,
...A szünet után
...y kihallgatása.
...zsef tanu követke-
...vegtelen.
...rek.
...retőinket kiknek
...lejár, kérjük elő-
...tjítására. Meggyő-
...n költséget, sem
...t, hogy t. előfize-
...san és hiven tu-
...hogy tudósítónk
...s v é d b e s z é
...j e d e l e m b e n
...l y e k e n t a r -
...u t j á n m e g -
...és védbeszédeket
...apunk utján fog-
...nás holnap az az
...rendkívüli iskola-
...tárgya lesz, az
...tői állomásra egyé-
...r. gazdasági tan-
...buza próbacseplés
...nyét zennel tu-
...més átlag 13 hek-
...hektoliter átlagos
...évi átlag volt 1888
...lvánítás. A debrec-
...szekelőndő telefon
...geire az első ma-
...araszás 50 forintot,
...10 forintot ado-
...adományokért az
...zönetemet nyilvá-
...lius 18. Tikos Ist-
...39-ik gyalog-
...törtökön térszű-
...etkező műsorral:
...től. 3. Serenade
...t. Hamlet-ből,
...ertől. 6. Romanz
...7. Polka-mazur
...robadourból Ver-
...nitás Mindazon
...Saját érdekében
...részeseitni.
...bizonyítva, hogy
...ben áll, fenyege-
...nár késő lesz, neki
...mondott szavak
...zott, és Noemi
...isszatértét akarta
...éd, heves indu-
...kel méregteté-
...dondolkozott, hogy
...Danil tartózkodás
...át. Mivel holnap
...ól megérkezhetik,
...t égette és min-
...álarozos kirán-
...gött, szándékának
...pantott a padló-
...jobb kedvben
...reg társaságából.
...s után, üdvözölte
...lyében, de ezután
...ele maga mellett,
...é elpirulva ült le.
...á, miután a ké-
...érzem magam
...hasonlót érez?
...ver kezéhez ka-
...ja, — bizonyára,
...az ön oldalán
...almas egy tar-
...dria! Nem ta-

tisztelt ismerőseink, jó barátaink, kik szer-
tett kedves nőm végtisztességtételére meg-
jelenis az által mely bánatunkban résztvenni
kegyeskedtek, fogadják hálás köszönetünket.
Springer József, k. nyug. őrnagy,
a gyászoló szülők: Schaffer Nándor
és neje nevében is.
— Felhívás. A debreczeni iparoskör
érdekében kedves kötelességet vélnék teljesi-
teni, ha midőn egész őszinte bizalommal
fordulunk egy-egy egyesek mint intézetekhez,
hogy — tekintve a kör kizűtött nemes czél-
ját, a közművelődés előmozdítása, s az ipar-
ügy felvirágzása munkálását, — zsenge egy-
letünket a mennyire lehet, hasznos könyvek
adományozásával gyarapítani sziveskedjenek.
Bárkötől jövő kegyes adományt köszönettel
fogad és vesz át Gróf József egyleti könyv-
tárnok Széchenyi utcán gróf Degenfeld ház
alatt. Debreczen 1883 július 18. Jóna Dá-
niel elnök, Vádon Sándor titkár.
— Eljegyzés. Emerich Arnold Deb-
reczenből tegnap jul. 17-én jegyezte el Weiss
Cecilia k. a. Zilahról.
— Katonai zene a nagyverdő Holnap
esütőtökön a nagyverdei lövelde-terén a 39.
gyalogezred zenekara fog játszani, mely kör-
ülményre a zenekedvelőket figyelmeztetjük.
— A Szegények számára Springer
József nyug. őrnagy urót forintot adományoz-
zott, mely összeget illetékes helyére a kapita-
ny hivatalhoz áttették.
— Jákó-Hodson a napokban roppant
tüzvész dühöngött melynek 7 ház és számos
gazdasági épület lett áldozata, még szeren-
ese hogy a gyarló tüzőlt szerok mellett
meg lehetett fékezni a dühöngő elemet.
— A b-ujfalui ref. egyház község az
egyház kerületi főgondnokságra nézve Tisza
Kálmánra adta szavazatát.
— A székelyhídi tüzőltök 8-iki tánc-
vigalma, melyről annak idején kimerítő érte-
sítést hoztunk, szép jövedelmet eredményez-
zett. A bevétel ugyanis 235 frt 8 kr volt. A
kiadás 124 frt 24 krt tett. A tiszta jövede-
lem tehát 110 frt 84 kr.
— Kakuk pör. A napokban két vidéki
földműves egy kakukot fogott s bementek
vele mindketten Kolozsvárra, hogy pénzzé
tegyék. A rendőség azonban észrevette a
tilos árucikkot, a kakukot számára bocsá-
totta s a felsült vidékieket megbüntette. Ez
volt az egyik pör. A másodikat az egyik
madarász indította ügyetlen társa ellen, ki-
nek kezében a kakukot észrevették. Persze,
hogy ennek már nem volt olyan komoly vége,
az egészből az esett az atyafiának legne-
hezebben, hogy ezt a dolgot megtudta a falu,
s mindenki kakukoknak fogja őket gnyolni.
— Cholera hírek rémítették a nap-
ban Berettyó-Ujfalu lakóit. Egy asszony
ugyanis a mezőn, munkaközben, hirtelen ross-
zul lett. Ezt az esetet fűjták fel aztán a
vén asszonyok. Illetékes helyről siettek is
a közönséget megnyugtani, s a rémhírek
kolportálását megakadályozni.
— Lótenyésztési jutalomdíjak kiosz-
tása. Mindazon helybeli lótenyésztő gazdák,
kik a folyó évi Augustus hó 12-dik napján,
reggeli 9 órakor a nagyverdőn kezdetét ve-
endő lótenyésztési jutalomdíj kiosztására, akár
sikerült szopos csikóval bíró anya kanczá-
kal, akár 3 éves s kitűnő tenyész képességet
igéző kancza csikókkal, vagy végre minden
tekintetben kitűnő mén és kancza csikókkal
pályázni akarnak; értesítettnek, miszerint
kiállítandó lovak és csikóikra, az elmarad-
hatlanul szükséges hatósági bizonyítványok-
nak, minden díj nélkül kiállításával alkapi-
tány Bogdán Imre ur van megbízva; kinél
is a folyó évi július hó 20-ik napjától kezdve
a hivatalos órákban bármikor jelentkezhet-
nek. A Hajdu megye területéről jelentkező
pályázók bemutatandó lovak és csikóikról
pedig hasonló bizonyítványokat a jelentkezők
illetékes hatósága állítja ki. Debreczen 1883.
július 8.
— A hol nem jár a halál. A vesz-
prémi csaknem 200 tagból álló Auer-családok
közül 50 év óta a mult betekben fordult elő
az első halálozási eset. Hány ember szeretne
e családnak tagja lenni.
— Gyűjtőgató vasuti vonat. Mikala-
káról írják: F. hó 12-én déli 1 órakor az
Aradról-Temesvárra menő vonat tüzezője a
mozdonyról egy lapát paraszt kilökött a
Mikalaka községi lakosok tulajdonához tar-
tozó szántóföldre, minek következtében a le-
aratott és a szántóföldön maradt gabona 12
helyen kigyulladt s így ugyanennyi embernek
tetemes kárt okozott, sőt még nagyobb ve-
szély keletkezett volna, ha a szántóföldeken
munkálkodó emberek egész önfeláldozással az
elharapódzó tüzet azonnal el nem fojtják.
— Szülők gondatlansága. Tudott dol-
log, hogy a csecsemők óriási százaléka hal-
meg a szülők gondatlansága miatt, különö-
sen a pórnépél. Legközelebb gr Stubenberg
varszegi uradalmában az egyik béres asz-
szony munkára menvén, rendes szokás szer-
int a gyermeket spárgával a bölcsőhöz kö-
tözte. A kótelék bizonyly laza lehetett,
mert a vergődő kisdud nyaka körül a zsinog
oly szerencsétlenül kuszálódott össze, hogy
ennek következtében megfult. Az ilyen szü-
lőket a hatóságoknak valóban szigoruan elő
kellene venni.
— Ménkisorsolás. A nagyméltóságú
földmívelés- ipar- és kereskedelemügyi m. k.
miniszterium 29.209/883 sz. leirata folytán
egész tisztelettel kérem a gazdasági egylet
tagjait és a gazda közönséget, hogy a deb-
reczeni m. k. ménlepel udvarán az országos
lótenyésztési ügyosztály főnöke Kozma Fe-

rencz miniszteri tanácsos ur ő méltósága ál-
tal eszközöndő ménkisorsolásnál, a f. évi
július 21-én, a reggeli órákban minél tö-
megesebben megjelenni annyival inkább mélt-
tózassanak, mivel a ménkisorsolás városunk-
ban, egyik jó alkalom arra nézve, hogy a
lótenyésztés okszerű elvei mindenki által
megismertessenek. Koszorus Lajos, s. k.
— Tehát lesz vashid Szolnok mel-
lett is. A magyar államvasutak vonalain a
közlekedési miniszterium a legközelebbi hat
év alatt összes fahidakat vashidakkal cserél-
teti föl. Az erre vonatkozó tervek, mint
nekünk Budapestről írják, már ki vannak
dolgozva s hir szerint a szükséges ajánlatok
is beérkeztek. E művelet keresztülvitelére a
jövő 1883 évi budget kiadási rovatába meg-
felelő tételt vesznek be. A vas szerkezetet
kizárólag a budapesti állami gépgyár fogja
kiállítani. A szolnoki hid kicserélése az első
munkák egyike lesz.

CSARNOK.

A halálhozó szifon.*

— A kereskedésbeli szódavizről —
A szódaviz ellen, amint azt kereskedé-
seinkben árulják, sokféle okból lehet kifogást
tenni. Így mindjárt a szódavizet üveg kézbe-
vételénél némi aggodalom foghatja el az emb-
bert, megmondolva, hogy az az üveg a ragá-
lyos betegségben szenvedőnek a kezében is
elég szer megfordul, és ez az aggodalom an-
nál elevebb lesz, ha látja azt a sok pisz-
kolt és szennyet, mely a szódaviz-üvegen meg-
gyűlt és amely szódavizet használó száz meg
száz ember kezéről tenyeréről, tapadt oda.
Még nagyobb aggodalomra szolgáltat
okot ez, hogy vajon a szódaviz készítése és
eltartása elég gondos-e; tiszta-e az a víz,
vagy nem tartalmaz-e egészségtelen, avagy
egyesen mérgező anyagot. Mert gondatlan
készítésnél sósav, sőt arzén is juthat a szó-
davizbe; másrészt rosszul okozott edények-
nek a készülékeknek használatánál ólom ke-
rülhet a vízbe. Végre a gondatlan szódaviz-
gyártás szennyes kútvizet vehet a szóda vízhez,
avagy sokáig állni hagyja a vizet, a midőn
az megposhad és ily módon válik az egész-
ségére ártalmassá.
Hogy kiderüljön, vajon a fővárosi ke-
reskedésekben az elárusított szódaviz ment-
e ezen ártalmaktól, az egyetemi közegészségügyi
intézetben 14 budapesti szódavizgyárból hoz-
zattam számos üveg vizet és a legfontosabb
egészségi tulajdonságaira nézve megvizsgáltam.
A megvizsgált szódaviz próbák egynek
kivételével mind vezetett vízből készülték;
izük — kettő kivételével — kellemes volt.
Nem találtam továbbá sem sósavat, sem kén-
savat, vagy arzént a vízben, jelülül annak,
hogy a gyárban tisztán bannak a vízzel. An-
nál nagyobb hibát találtam a szódaviz ólom-
tartalmát illetőleg.
A szódavizgyártásnál többféleképpen egyike
a juthat ólom a vízbe. Első sorban az által, hogy
ha a gyártásnál fémedényeket és csöveket
használnak, melyek ólomtartalmuak, péld. tiszta
ólmosöveket vagy ólomtartalmu ómal be-
vonat edényeket. Másrészt ólmos lesz a szó-
daviz akkor is, ha az u. n. szifon ólomból,
avagy sok ólomot tartalmazó ónból való.
Az ólom a vízben és tápszerekben leg-
félelmetesebb mérgeknek. Veszedelmessége fő-
leg abban rejlik, hogy legkisebb mennyisége
is ártalmassá válik, ha sokáig hosszú időn át
jut be a szervezetbe. Ha valaki pl. szóda-
vízzel naponként csupán néhány milligramm
ólmot lenyel, ezt sokáig észre sem veszi; a
még azonban felhalmozódik a testében, s
egyszerre csak előállanak az alatos mér-
gezés-súlyos tünetei; az ólom-zsába a
has szerveiben, vizeletrekedés, székszorulást,
máj hasmenés, az étvágy csökkenése, büzös
lélekzés, elsóványodás és elsenyvedés, görcsök
az izmokban, majd ezeknek bennulási, atroph-
iájá s végre a halál is.
Az egészségügyi irodalom az ily króni-
kus ólommérgezésnek számos és eljlesztő
példáit ismeri. Azért csak természetes, hogy
a közegészségügy mindenütt nagy figyelem-
mel van arra, hogy a tápszeres és italok
ólomtól mentes edényekben tartassanak. Ma-
gyarországon az 1869 91. 649. számú belügy-
miniszteri rendelet szabályzatot alkotott arra
nézve, hogy miként kell a szódavizet készí-
teni, hogy az ólomtól mentes legyen.
Ezen szabályzat értelmében a gépek-
nek, csöveknek, csapoknak, szóval mindazon
fémrészek belső felületének, melyekkel a szó-
daviz érintkezése jó, a legtisztább ónból
készült erős borítékkal kell ellátva lenni, és
nagy gondot kell fordítani arra, hogy ezen
ónozás időnként megújítatván, mindig oly
karban legyen, hogy a szódaviz az idézett
mérgek fémekből készült edények falaival
soha közvetlenül érintkezésbe ne jöhessen. A
gépek és készülékek azon részei, melyek egé-
szben ónból vannak, különösen a szódaviz-
edények fémrészei finom ónból, vagyis olyan-
ból készíttessenek, melyben az idegen fémek
mennyisége a 10 százaléket semmi szín alatt
meg nem haladja.
Vajon a szódavizgyártás és elárusítás
a fővárosban megfelel-e az egészségügyi sza-
bályzatnak, vajon az elárusított szódaviz
mentes-e ólomtól?
A gyárakat és a gyártás módját nem

bíráhattam meg, mert nincs jogom a gyár-
ban megjelenni, és ott az eredményeket
és készülékeket megvizsgálni; ez az egész-
ségügyi hatóság közegeinek joga és köteles-
sége. En csupán az elárusított vizet és a
szódavizet megvizsgáltam. Három próbát
tettem; az eredmény a következő volt: A
levakart fém tartalmazott százalékban.

	I.	II.	III.
Ólomot	71.5	56.4	62.8
Ónt	28.5	43.6	37.2

A legjobb szifonoknál is a fémnek több
mint a fele ólom volt, s így a szabályzat
követelése, hogy legföllebb 10 százalék ólom
legyen a szifon fémjében, teljességgel figyel-
men kívül hagyatik.
A kérdés most az, tartalmaz-e a szóda-
viz ólomot. Ennek felderítésére számos szóda-
viz-üveg tartalmát megvizsgáltam. Az ered-
mény a következő volt: 61 üveg víz közül
ólmot tartalmazott 51; 10 nem tartalmazott.
Az ólom mennyisége különböző volt.
Egy-egy szódaviz üvegből kibocsátott víz
tartalmazott maximumban 6.14 és minimum-
ban 1.70 milligramm ólomot.
Az ólom roppant mennyisége szódavi-
zeinkben félreismerhetetlen. Nem szenved
kétséget, hogy a főváros lakosságának egész-
sége a legkomolyabban veszélyeztetve van a
szódaviz által; kiváltképpen nyáron, a mi-
kor óriási mennyiségben fogyasztják ezt az
italt; a mikor a szomjas ember két, három
és több üveg szódavizet is megiszik egy nap
alatt. Hány folytonosan tartó rossz emésztés,
a melyet a szenvedő éppen szódavizzel akart
gyógyítani, származhat magától a szódaviz-
től! — hány még súlyosabb betegség szár-
mazhatik azután ugyanabból az okból, anél-
kül, hogy a beteg vagy az orvosa csak gya-
nítaná is, hogy mitől ered ez a betegség!
Igen fontos ezek után annak felderítése is,
hogy honnan kerül az ólom a szódavizbe?
Véleményem szerint az ólom legnagyobb
része, talán az egész, nem a gyárból kerül
bele, hanem a szifonból.
Ezt a következő kísérlettel bizonyít-
hatom:
10—10 szódaviz-üvegből egyenlő mennyi-
ségben bocsátottam ki vizet; összekevertem,
és meghatároztam benne az ólomtartalmát;
azután több napig felfolditva állni hagytam
az üvegeket, és újra vettem belőlük vizet;
mégint megmértem az ólom mennyiségét; —
több napi állás után harmadszor is vettem
szódavizet az üvegből és újra analizáltam.
Ha az ólom a gyárból került volna a vízbe,
akkor egyforma lett volna az ólomtartalom
mind a három próbában; ha pedig különböző
volt az ólom mennyisége, akkor az ólom a
szifontól származhatott.
Az eredmény csakugyan az volt, hogy
az ólomtartalom jelentékenyen megváltozott,
tehát a víz ólomtartalmát illetőleg a szóda-
viz, a szifon a vétkes.
De nézzük csak, miként változott meg
az ólom mennyisége. Eleinte érthetetlen volt
az eredmény; ugyanis a legelőször bocsátott
vizrésztelenben több volt az ólom, mint a má-
sodik, és jóval több mint a harmadik rész-
letben.
Hogyan érthető ez? Röviden meg mon-
dom. Ugy, hogy az ólom a szifon csövéből
származott. Itt a víz kibocsátása után mindig
vissza marad pár cepp szénasavas víz, a mely
beszárad lassankint. Ez az ismételt nedvesít-
és pedig szénasavas vízzel és újra beszáradás
a leghatásosabb ólomozó. Szénasavas ólom
réteg vonja be a szifoncső belsejét. Ha most
erős áramban kibocsátjuk a vizet, az magával
ragadja a szénasavas ólomot a pohárba, amely-
ből aztán megisszuk. Ha betekintünk a szifon
csövében, azt szürkés kéreggel látjuk be-
vonva; ez a szénasavas ólom. Megpróbáltam
egy pipaszár tisztító kefével kimosni a szifon
csövet; nagy mennyiségű szürke-fekér
port kaptam, amely egy-egy szifonra 4—10
mgr. ólomot tartalmazott.
Ezek szerint a szifonok a mérgek készí-
tői. Mindenütt, ahol a szifon ólomból, vagy
rossz ónból készül, meg van a mérgezés for-
rása is. A legfontosabb feladat tehát a szó-
davizgyártástól távol tartani az ólomot. Ezt elér-
jük, ha tiszta ón szifonokat bocsátunk csupán
a kereskedésbe. Az a szifon, amely 50—60
ólmot tartalmaz, fölöttébb mérges; de elvetendő
még ez a fém is, amely csak annyi ólomot is
tartalmaz a mennyit a fentemlitett szabály-
rendelet megenged, t. i. 10%. Ha már ólomtól
teljesen mentes ónt nem igen kaphatni,
legalább olyan legyen az, hogy 1 százaléknál
több ólomot ne tartalmazzon.
Ezt kívánja meg Gautier is legújabb
kísérletei alapján, amelyeket fémedények ólom
tartalmára nézve végeztet.
Látva, hogy milyen veszedelmes a szifon,
mélán arra is gondolhatunk, hogy egy-
általán ne használjanak fémkupakos szóda-
vizet. Németországban valóban ritkán
találni olyan üvegeket; tisztatlanságuk s
mérgező tulajdonságuk miatt ott senki sem
használja. — Vagy parafadugóval zárják be
a szóda üveget, vagy különböző más, de
nem fémből való készülékekkel.
Véleményem ezek szerint a kereskedé-
seinkben árult szódavizet illetőleg a követ-
kező:
A szódavizet elég tisztán, gondosan és
elég jó vízből gyártják.

A szódaviz-üvegek piszkos voltakna
fogva undort keltők és esetleg ragály vívői
lehetnek.
A szódaviz a legtöbb üvegen oly meny-
nyiségű ólomot tartalmaz, hogy e víznek hu-
zamos ivása a legkomolyabb veszélyt hoz-
hatja az ivó egészségére.
A vízőlomtartalma, ugy látszik, főképen
a szifonoktól származik. Kívánatos, hogy a
szifonos szódaviz-üvegek helyett dugósok
használtassanak.
A szifonok teljességgel nem felelnek meg
a kibocsátott rendeletnek, és így ez az
egészségügyi rendelet csupán papiroson van
meg, a hatóság a végrehajtásával nem törődik.
Steiner Samu.

Az iparegy. takarékn. és hitel- intézet pénztár forgalma.

1883-ik évi január hó 1-től 1883. év június
hó 30-ik napjáig.
Bevétel.
1883. jan. 1-től jul. 30-ig. Készpénz
előhozatal 18.641 frt 73 kr. Váltókból
946.056 frt 64 kr. Visszleszámit-váltókból
276.882 frt 56 kr. Folyó számlákból 76.408
frt 7 kr. Betételekből 237.690 frt 47 kr.
Előlegekből 11.838 frt. Különféle kamatokból
26.045 frt 11 kr. Függő váltókból 47 frt 11
kr. Érték papirokból 10.904 frt 52 kr. Szel-
vényekből 1.521 frt 41 kr. Különbözőkből
27.724 frt 27 kr. Kötvény kölcsönből 1.100
frt. Erez pénzből 667 frt 37 kr. Bizományból
2.099 frt 50 kr. Ház jövedelemből 344 frt 12
kr. Jutalékból 387 frt 85 kr. Perköltségből
89 frt 18 kr. Részvényátírásból 8 frt.
Összesen 1.638,455 frt 93 kr.
Kiadás.
Tiszti szolgálja fizetésre:
2.769 frt 96 kr. Váltókra 994.089 frt 73 kr.
Visszlesz. váltók visszaváltására 235.249 frt
25 kr. Folyó számlákra 97.400 frt. Betétekre
221.612 frt 84 kr. Előlegekre 6.170 frt.
Különféle kamatokért 3.036 frt 62 kr. Ille-
tékekre 902 frt 31 kr. Értékpapirokra 13.017
frt 05 kr. Szelvényekre 814 frt 30 kr.
Különbözőkre 31.816 frt 45 kr. Kötvény köl-
csönre 8.000 frt. Erezpénzre 1.007 frt 87 kr.
Bizományért 2.941 frt 60 kr. Háziadásra
234 frt 35 kr. Jutalékra 16 frt 10 kr. Per-
költségre 255 frt 01 kr. Lakbérre 350 frt.
Jótekyon adakozásra 140 frt. Adóra 800 frt.
Betét. kamat illetékre 343 frt 99 kr. Uzeti
költségre 815 frt 55 kr. Napi biztosí díjakra
449 frt. Osztalékokra 7114 frt 75 kr. Kész-
pénz maradvány júliusra 9.109 frt 20 kr.
Összesen 1.638,455 frt 93 kr.
Felelős szerkesztő és kiadó lapnajtájdonos
Vértesi Arnold.
Főmunkatárs: Karczag Vilmos.

Nyilt-tér.

SALVATOR

első rangu vasmentes savanyúviz.
lithium és bornátriumban gazdag forrás,
orvosi tekintélyek által a legzse és emészté-
ségi szervek hurutos bántalmánál rendelve; — ki-
váltó szer a köszvény, hólyag és vese bajoknál. Bor-
ral használva igen kellemes üdítő-ital.
Kapható ásványvíz-kereskedésekben s legtöbb gyógy-
szertárban.
Salvator-forrás igazgatóság Eperjesen
Raktárak Debreczenben: Csanak J., Geréby F.
Rickl J. Z. uraknál.

Bikszádi viz.

A bikszádi viz mint analysise mu-
tatja, megegyezik a híres gleichenberg
Constantin-forrás vizével, sőt azt Cl Na
konyhasó tartalma által fölülmulja, —
mint Selters, Adelleidsquelle, Korytnicza,
Lubi Margit-forrás sat. vizeit — nagy-
mennyiségű Cl Na és kötött s z e n -
s a v a által fölülmulja.
A lejelesebb orvosok által évtize-
dek hosszú során át tapasztalt kitűnő
hatása a következő kórnekemnél bizo-
nyult be:
Idült tüdő hurut, tüdőflegda és a
kezdődő gümőkórna, üdült gyomorhurut-
ná, a naponkénti hányingert, fejfájásokat,
fjszédüléseket szüneti; az egész vérke-
ringést jótékonyan emeli, s így az emészté-
st és a jó étvágyat teljesen helyre-
hozza. Az epe elválasztást a májban si-
cetti, az epevezetést uakat jó karban tart-
ja, ugyancsak oldó hatásánál fogva az
egész bélesatornát tisztán tartja. Ez okok-
nál fogva kitűnő gyógyhatású az aranyér,
sürgaság, máj- és lépdeganat ellen. Idül
hugyhólyag, hurut, húgykövek ellen.
A bikszádi viz, mint kitűnő borviz is
ismeretes.
Főraktár: Geréby Fülöp urnál
azonkívül kapható Csanak József, Rickl J. Zel-
mos, Varga Károly, András és Szabó és Gasz-
ner Károly urak kereskedésiben.

* A „Természettudományi Közöny“ utolsó szá-
mából.

1881-ik évben 295.000 palaczk, 1882-ik évben 550.000 palaczk lett leszállítva.

A mohai AGNES-forrás

hazánk egyik legszénsavdúsabb

savanyuvize

Kitűnő szolgálatot tesz főleg az emésztési zavaroknál s a gyomornak az idegrendszer bántalmain alapuló bajaiban. Általában a víz mind azon kóroknál kiváló figyelmet érdemel, melyekben a szervi élet támogatása és az idegrendszer működésének fölfokozása kívánatos.

Borral használva már is kiterjedt kedveltségnek örvend.
Fris töltésben mindenkor kapható

ÉDESKÜTY L.

m. k. udvari szállítóná: Budapesten, Erzsébet téren.

Ugyszintén minden gyógyszerárban, fűszerkereskedésben és vendéglőkben.

Debreczenben: Csana József, Geréby Fülöp, Rickl J. Zelmós, Andre és Szabó, Varga Lajos uraknál.

1881-ik évben 295.000 palaczk, 1882-ik évben 550.000 palaczk lett leszállítva.

A gráci 1881. évi országos kiállításán első díj oklevelet nyert

A gráci 1880. évi országos kiállításán első díj oklevelet nyert

Fogfájás
csupán a
FEYTONA
által távolítható el.
Debreczenben
Dr. Rotschnek V. Emil
széplőbalszámom csejgő-gyógyzertárában.

higgy
de
nézd meg
kinek

1000 forintot

fizetek azon hölgynek, a ki
szeplőbalszámom

használatát követően a szeplőket, májfoltokat és minden az arczszínt megváltoztató bőrtüneteket el nem veszi.

Utánvétellel tégely száma 2 f. 10 kr.

„Epítőre” az arczon, kezeiken és karokon levő hajszálak teljes megsemmisítésére.
A hajszálakat az arczról, kézzől sat. úgy eltávolítani, hogy azok többé fel ne tűnjenek, mai napig csupán kívánság maradt. Feltűnést egyedül az én szerem fog csinálni a mely nem csupán a hajszálakat távolítja el, hanem az utánzóvést akadályozza és ezért a felelősséget magamra vállalom. Sikertelen használat esetén a vételért vissza téitem. Egy kis üveg ára 5 fnt, nagy üveg 10 fnt.

Orvosi quarczpor
legjobb szer az arczon levő pattanások eltávolítására
1 skatulya 1 fnt 50 kr.

Dr. Fischer Róbert.
Bécs, I. Johannesstrasse 11.

UJ DIVATU BETÜKKEL GAZDAGON BERENDEZETT NYOMDA DEBRECZENBEN.

A „DEBRECZENI ELLENŐR”

legújabb és legdivatosabb betűkkel
GAZDAGON FELSZERELT

KÖNYVNYOMDÁJA

DEBRECZENBEN, PIACZ, SIMONFFY-ház,

ajánlkozik mindennemű nyomdai munka gyors és díszes kiállítására.

Községi és gyámi rovatos iven, hivatalos nyomtatványok,

MINDEN ALAKBAN.

ÜGYVÉDI ÉS KERESKEDELMi NYOMTATVÁNYOK,

FALRAGASZOK, KÖRLEVELEK, GYASZJELENTÉSEK, LEVÉLFEJEK ÉS LEVÉLBORITÉKOK,

báti meghívók, névjegyek, füzetek és könyvek

a legutányosabb áron állítatnak ki.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEK PONTOSAN TELJESITTETNEK.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítettnek.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítettnek.

Debreczen, 1883. Nyomatott a „Debreczeni Ellenőr” könyvnyomdájában. Piacz. SIMONFFY-ház.

Szerkesztőség
Piacz. SIMONFFY-ház
HIRDET
előfizetési pénzek és
valamint a lap
minden közlemé
Bérmentetlen levelek
fogad

X. évfoly

(—) A fr
minden különö
get ért. Az ez
fordult edgk
valami rendkiv
nepélytől, mert
szilárdságában
érdekelt ez un
szempontból ne
mert most már
franciaia köztár
király, vagy
annyival inkább
bogója által m

De meglep
mény, hogy a
követe Tissot
helyébe Waddi
dolog annyival
tonról köztudor
fog kineveztetn
ébredünk, hogy
sot visszalépés
kedés, az azon
nagykövet azért
szahivassék.

Azt hisszük
tőznek azok, a
hogy a franciaia
az újabbban feln
szeütközésekért,
ságot elveszteni
távolítja a kell
Egyebiránt
gol származásu
jó hatást tehet
s alapos lehet
talom között r
helyre fog állit

Angliában
fel a Suez csat
szó, hogy a má
csatorna mellé
épitessék s mi
nak, mint a ki
rolta, legyen t
Természete
hajlandó reá ál

A „Debrecze

SZIV

Irta
for

— Ön kérde
hóssal — nem sz
kedves barátom, l
ponta jobban jobb
gyam Párizsba ke

— Azon kev
hatnék el van kes
vetlenül Noémi rá

— Hogyan?

— Tehát sz

egyiptomi szokásu
leánygyal és jó b
rendezni éjjel az
ból nem lesz semu

— Mit is ért

— loz? — kérde a l

— Nos tehát

és Ebára. A könyv

— Nem, egy

pedans tanító s u

József, mily más

— Igen leva

embert Ebához ké

ajánlatot tegye, m

— talán holnap

arczos menetet ren

— Nos, és ő

— Még nem

fogja s akkor vége